

ПРОТИСТОЯННЯ ЗАПОЗИЧЕННЯМ У СУЧАСНОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ ТЕРМІНОТВОРЕННІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Приймак Дмитро Михайлович

*аспірант кафедри англійської філології і філософії мови
імені професора О. М. Мороховського*

*Київського національного лінгвістичного університету
вул. Велика Васильківська, 73, Київ, Україна*

У статті проаналізовано особливості французького термінотворення з погляду протидії іншомовним запозиченням та окреслено можливості адаптування досвіду Франції в українських реаліях.

Офіційне термінотворення в сучасній Франції ґрунтується на поглибленій співпраці цілої низки фахових установ як у сфері мовних питань, так і в спеціальних галузях знань. Така взаємодія вможливіє якісне координування зусиль різних інституцій і досягнення вагомих результатів у розвитку національної термінології. Провідну роль у цьому відіграє Комісія зі збагачення французької мови.

Один з основних напрямків роботи Комісії – пропонування оригінальних французьких відповідників для запозичених слів, зокрема новітніх англіцизмів, що вже набули поширення серед населення. Пропоновані фахівцями терміни належать до різних сфер, забезпечуючи стимул для збалансованого та багатовекторного розвитку мови на базі питомих морфологічних і синтаксичних моделей. Розроблена термінологія є обов'язкова до вжитку державними органами. Таким чином, французький термінотворець фактично протистоїть іншомовним запозиченням, витворюючи або пропонуючи на заміну їм національні еквіваленти. Розгалужена система комунікації дозволяє поширювати вироблену лексику не лише серед державних відомств, але й серед громадян.

Результати термінотворчої діяльності Комісії зі збагачення французької мови та пов'язаних установ не завжди мають популярність серед широко загалу, який часто продовжує віддавати перевагу запозиченням. Проте створення конкурентного середовища та забезпечення можливостей для усталення питомих французькомовних термінів можна вважати за вагомий набуток згаданих інституцій.

Використання французького досвіду в Україні важливе з низки причин. Так, сьогодні українська мовна політика приділяє мало уваги питанням вироблення національної термінології. Державні органи послуговуються власним баченням, часто безпідставно поширюючи інтернаціоналізми, для яких є усталені відповідники або для яких такі еквіваленти в українській мові можна обґрунтовано витворити. Так само українські термінологічні системи залишаються пересичені невластивою російською лексикою. За таких умов вибудування державної політики в галузі розвитку власного термінологічного апарату покликане забезпечити усталення питомих українських моделей термінотворення в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: термінологія, термінотворення, новотвори, неологізми, запозичення, Франція, Україна, мовна політика.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Технологічний прогрес людства створює передумови для бурхливого розвитку термінології, яка інтенсивно поповнюється новими лексичними одиницями на позначення сучасних явищ і реалій. Під впливом процесів глобалізації відбувається інтернаціоналізуванню термінологічного апарату. За таких умов англійська мова – провідна мова міжнародної економічної, дипломатичної та наукової співпраці – посідає панівні позиції як джерело значної кількості інтернаціональних термінів. Водночас схожі тенденції можуть відбуватися й на регіональному рівні: коли система однієї мови просочується непитою лексикою іншої мови внаслідок історичних, географічних, культурних та інших передумов. У цьому разі вироблення

власних термінологічних систем є необхідним чинником незалежного розвитку національної мови. Французька державна система термінотворення обстоює позиції мовного пуризму, маючи на меті створення питомих відповідників на протигагу іншомовним запозиченням.

Актуальність дослідження полягає в аналізі досвіду офіційного термінотворення у Франції з погляду адаптування його набутоків в Україні. Якісне застосування такого досвіду дозволить стимулювати уніфікування української наукової термінології на базі автентичних морфологічних і синтаксичних моделей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовне дослідження діяльності французьких установ у галузі термінотворення та, з-поміж іншого, протистояння іншомовним запозиченням в українських наукових працях на тепер відсутнє. Короткі відомості надає у своїй статті

Ю. А. Нагорна, наводячи приклади вже ustalених французьких новотворів і відзначаючи роль інституційної системи Франції в їх поширенні [5, с. 295–296]. Т. М. Гейко досліджує проникнення англійських запозичень до французької мови та різні шляхи їх усталення в мовній практиці [1, с. 46–47]. На функціонуванні англіцизмів у французькій мові фокусують свою увагу також Л. А. Подворна й М. В. Кондратенко [6, с. 415–418]. Проте зазначені праці не спрямовані безпосередньо на з'ясування особливостей французького підходу до протидії запозиченням та можливості його адаптування до української практики.

Мета статті – дослідити особливості сучасної діяльності французьких державних установ у галузі термінотворення в контексті протистояння іншомовним запозиченням. **Завдання статті:** проаналізувати особливості взаємодії державних органів Франції в межах термінотворчої діяльності; виявити особливості їхнього підходу до вироблення питомих французьких відповідників на заміну іншомовним запозиченням; окреслити практичні переваги та недоліки такого підходу; з'ясувати практичну важливість використання французького досвіду в українському термінотворенні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основна мета залучення державних органів у Франції до роботи з витворення технічної термінології – уніфікування поняттєвого апарату мови та надання можливості французькій мові збагачуватися питомими термінами на противагу запозиченням, зокрема англійськомовним [18, с. 7].

За законодавче підґрунтя для уніфікування французької термінології на базі питомих моделей слугує низка нормативно-правових актів. Так, Конституція Франції визначає, що державною мовою Франції є французька [17, 5]. Закон № 94-665 від 4 серпня 1994 року «Про вживання французької мови» (так званий «закон Тубона», *loi Toubon*) гарантує право французів на отримання інформації у сфері послуг французькою мовою, сприяє поширенню мовних знань, спрямований на створення якісного французькомовного простору. Відповідно до положень ст. 5 згаданого закону, у разі наявності запозиченого або питомого французького терміна, затвердженого відповідними органами, державні установи й посадові особи в будь-яких угодах у межах Франції зобов'язані використовувати тільки такий французький термін [16].

Постанова № 96-602 «Про збагачення французької мови» від 3 липня 1996 року, зі змінами, унесеними Постановою № 2015-341 від 25 березня 2015 року, закріплює створення Комісії зі збагачення французької мови (*Commission d'enrichissement de la langue française*), яка до 2015 року йменувалася Загальною комісією з термінології та неології (*Commission générale de terminologie et de néologie*) [17, 7]. Згідно з поло-

женнями ст. 1 Постанови, провідна мета Комісії – розвиток і поширення французької мови в галузях економіки, наукових досліджень, у технічній сфері, праві тощо через вироблення оригінальних французьких термінів і термінологічних словосполучень [10].

У своїй термінотворчій діяльності Комісія зі збагачення французької мови покладається на діяльність мережі з 14 міністерств і 19 експертних груп, нагляд за якими здійснюють 10 так званих «високих урядників» (*hauts fonctionnaires*), відповідальних за французькомовну термінологію. Експертні групи, які ще називають колегіями (*collèges*), фокусуються на термінологічній роботі в конкретному секторі та спираються на діяльність робочих груп (*groupes de travail*), кожна з яких працює на визначеному вузькому напрямку. Так, наприклад, у складі колегії з ядерної енергетики утворено робочі групи з ядерного поділу, ядерного синтезу та ядерної безпеки [18, с. 9–11].

У своїй діяльності Комісія зі збагачення французької мови провадить співпрацю з низкою організацій, зокрема з Французькою академією (*Académie française*), Академією наук (*Académie des sciences*), Французькою асоціацією з нормалізації (*Association française de normalisation*), термінологічними командами французьких університетів, установами інших франкофонних країн [18, с. 14–16].

За творення відповідників Комісія зі збагачення французької мови спирається на три головні принципи: необхідність такого новотвору на позначення конкретного поняття, його прозорість, а також відповідність морфологічним і синтаксичним нормам французької мови. Оскільки основне призначення діяльності Комісії – поширення питомих французьких термінів у широкому вжитку, відповідні затверджені терміни публікуються в «Офіційному журналі» (*Journal officiel*) та на сайті «FranceTerme» у формі тематичних словників з відповідного напрямку, термінологічних серій, а також рекомендацій щодо правильного вживання [18, с. 17–18].

Отже, з наведеної інформації можна дійти висновку, що сьогодні державна система Франції має розвинену структуру офіційних установ, відповідальних за розроблення та поширювання автентичної французької термінології. Держава прямо визнає необхідність витворення національних термінів на противагу інтернаціональним запозиченням як передумову органічного розвитку французької мови та її міжнародної конкурентоспроможності на тлі глобалізаційних тенденцій.

З Рис. 1 видно, що протягом 2008–2019 рр. Комісія зі збагачення французької мови затвердила більш як 3 тисячі термінів.

Один з провідних напрямків термінотворчої роботи Комісії – вироблення заміників для англійськомовних запозичень, що стрімко поширюються серед населення Франції. Часто це від-

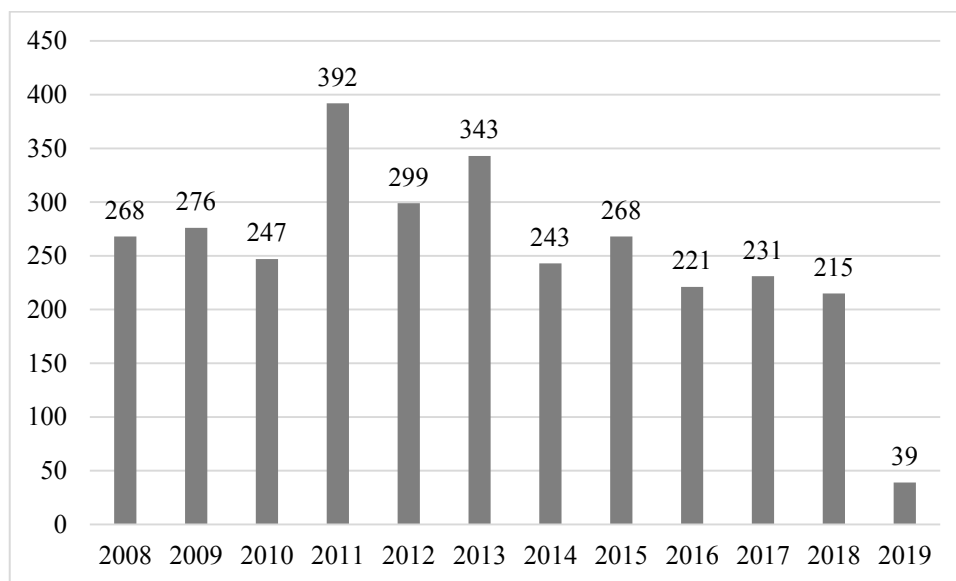

Рис. 1. Загальна кількість французьких термінів, затверджених Комісією зі збагачення французької мови протягом 2008–2019 років*

Примітка: * Дані за 2008–2017 рр. наведено з офіційної статистики Комісії [18, с. 29–30]; дані за 2018–2019 рр. – обчислення автора на базі офіційного порталу законодавства “Légifrance” [15] станом на березень 2019 р.

бувається в галузях, пов’язаних із сучасними технологіями в цифровому середовищі. Наприклад, у сфері інформаційного права на проти- вагу англійському термінові *mouse jacking* (тип крадіжки автомобіля без зламу, з утручанням до роботи бездротової миші або клавіатури) Комісія офіційно закріплює відповідники *vol par effraction électronique* (крадіжка через електронний злам), *vol à la souris* (крадіжка за допомогою комп’ютерної миші), застосовуючи в першому випадку описовий аналог, у другому – кальку- вання з англійської мови. За еквіваленти термінам *revenge porn*, *revenge pornography* (розсилання фото- та відеоматеріалів особи в оголеному вигляді тощо без її згоди з метою помсти) запропоновано французький відповідник *pornodivulgation*. Низці англійськомовних термінів – *cyberbullying*, *cyberharrassment*, *cyberstalking*, *Internet bullying*, *online bullying* (цькування в мережі Інтернет) – установ- люється єдиний французький відповідник – *cyberharcèlement* [11].

Щодо останнього випадку доцільно проаналі- зувати поточну ситуацію в Україні. На відміну від пуристичної термінотворчої політики у Франції, в Україні відбувається пряме запозичення нети- пових термінів, які закріплюються в офіційних актах. Так, у ст. 137-4 Кодексу про адміністративні правопорушення України, згідно з доповненнями, унесеними 2018 року, закріплено поняття «булінг (цькування)» [4]. Законодавець уживає два екві- валенти, при цьому надаючи перевагу саме новіт- ньому іншомовному запозиченню *булінг*. Постає питання щодо мовної доцільності застосування терміна *булінг* загалом, якщо він повністю пере- ймає смислове навантаження питомого україн- ського *цькування*, не відповідаючи морфологічній системі української мови. Крім того, термін *булінг*

суперечить нормам, установленим п. Г.5.1.4 Дер- жавного стандарту України 3966:2009 «Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять», оскільки запозичені лексеми на *-ing* не позначають процесів [3, с. 20–21]. Тобто в законодавчо закріпленому терміні *булінг* немає розмежування явища й процесу цькування.

Ще один приклад відповідників, запропоно- ваних Комісією зі збагачення французької мови – *dialogueur*, *agent de dialogue* замість англій- ського *chatbot* (комп’ютерна програма, що веде діалог з користувачем певного сайту тощо, відпо- відаючи на його запитання й надаючи інформацію) [11]. В Україні цей термін широко використову- ється в транслітерованому варіанті з англійської мови – *чатбот*. Саме таку назву мають відповідні програми Державної міграційної служби, Мініс- терства внутрішніх справ, «Укрпошти» та низки інших публічних установ і великих компаній.

Розглянуті вище терміни є відносно нові. Ана- ліз затверджених Комісією зі збагачення фран- цузької мови словників підтверджує, що саме нові запозичення становлять значну частину опра- цюваного лексичного матеріалу. Проте деякі з термінів уже є цілком усталені та широковжи- вані інтернаціоналізми. Наприклад, на проти- вагу терміну *marketing* (маркетинг) Комісія пропонує використовувати тільки французький відпо- відник *mercatique*. При цьому для терміна *viral mar- keting* (вірусний маркетинг) замість поширеного у Франції *marketing viral* офіційно затверджено відповідник *bouche à oreille électronique* (бук- вально – *передавання інформації з уст у вуха в електронному середовищі*), а для *direct marke- ting* (прямий маркетинг, поширений у Франції варіант – *marketing direct*) – *vente directe* (пря- мий продаж) [11]. Отже, у зазначених випадках

Комісія зі збагачення французької мови задля уникнення запозиченого англійськомовного *marketing* удається до порушення термінологічної єдності пов'язаних понять. При цьому установа добирає відповідники таким чином, щоб утворити прозорі асоціації з уже наявними термінами або зворотами.

Так само англійському термінові *food truck* (вантажний автомобіль, з якого продають їжу та напої) Комісія затверджує еквівалент *camion de restauration* (ваговіз-ресторан), поширеному у Франції англійськомовному *fastfood – restauration rapide* (ресторан швидкого харчування) [11]. В обох цих випадках англійські терміни містять загальні лексеми, усталені у французькій мові. Таким чином, офіційний термінотворець вдається до прямої заміни не обґрунтованих мовними реаліями запозичень питомими французькими одиницями.

Попри те, що для вироблення відповідних рекомендацій Комісії зі збагачення французької мови існують природні передумови, сприйняття новотворів або пропонованих заміників у суспільстві часто не однозначне.

Так, показовим є приклад поширеного нині англійського слова *smartphone* (смартфон). 2009 року Комісія зі збагачення французької мови схвалила два рівнозначні французькі відповідники: *ordiphone* (від *ordinateur* – комп'ютер і *téléphone* – телефон) і *terminal de poche*, або *TP* (буквально – кишеньковий термінал) [12]. Проте 2018 року установа переглянула та скасувала відповідну ухвалу, затвердивши новий французький еквівалент – *mobile multifonction* (багатофункційний мобільний телефон) [11]. Дослідження французьких і французькомовних форумів, новинних сайтів та інших Інтернет-майданчиків свідчить про те, що такі терміни широким загалом майже не вживаються, часто спричиняють негативну реакцію на мовну політику державної влади. Проте саме вони є обов'язкові до вживання урядовими установами, що може призводити до домінування різних термінологічних одиниць у різних сферах: запозичених англіцизмів – серед населення та затверджених відповідників – в офіційному вжитку.

Ще одним інструментом Комісії зі збагачення французької мови є публікування рекомендацій. У цьому разі Комісія фокусується на термінах або зворотах, які не обмежуються певною вузькою галуззю, і не затверджує обов'язкових відповідників, натомість радячи можливі варіанти заміни питомими лексичними одиницями. Наприклад, замість запозиченого з англійської *fake news* (неправдива, підроблена новина) запропоновано вживати термін *information fallacieuse* (брехливе повідомлення) або неологічний композит *infox*. Крім того, аналізуючи законодавство кінця XIX ст., Комісія відзначає доцільність уживання тотожних за значенням словосполучень *nouvelle fausse, fausse nouvelle, information fausse, fausse information* [11].

Одну з останніх рекомендацій Комісії зі збагачення французької мови присвячено англійському запозиченню *low cost*. Для віднайдення правильних французьких відповідників установа пропонує такий термін розглядати з двох різних позицій. Термінові *low cost* на позначення стратегії фірми зі зниження витрат і пропонування клієнтам товарів або послуг тільки в базових пакетах Комісія пропонує відповідники *à coûts réduits, à bas coûts* (зі зниженими витратами). Натомість термінові *low cost* на позначення товару або послуги, що продаються за зниженою ціною, установа пропонує французькі заміники *premier prix, à prix réduit, à prix cassé, à bas prix, bon marché, économique, vendu à prix d'appel* (за зниженою ціною, дешевий, ощадний тощо) [11]. При цьому в українській лексикографії сьогодні вже фіксують зсубстантивовані термін *лоукостер*, що відповідає поняттю *бюджетних авіаліній* [9].

Цікавою є позиція академічних французьких тлумачних словників. Так, видання "Le Grand Robert de la langue française" не містить реєстрової одиниці *ordiphone*. Натомість у статті до слова *smartphone* наведено інформацію про офіційні рекомендації *terminal de poche* та *ordiphone* (не чинні від 2018 року). Також словник містить статтю до слова *fast-food*, у якій окремо наводить пропоновані французькі еквіваленти (без посилань на офіційні рекомендації): *restauration rapide, restaurant rapide, prêt-à-manger*. Фіксує видання й термін *low cost*, маркуючи його як англіцизм та не пропонує відповідників. Натомість запозичених термінів на зразок *chatbot, food truck, fake news* "Le Grand Robert de la langue française" не наводить узагалі [14]. Словник "Larousse" містить терміни *smartphone* (також окрема словникова стаття для *ordiphone*), *fast-food, low cost* із зазначенням відповідних офіційних рекомендацій, так само не фіксує реєстрових одиниць *chatbot, food truck, fake news* [13].

Отже, можна сконстатувати, що академічні французькі словники за укладання власних реєстрів орієнтуються передусім на поширення відповідних лексичних одиниць у дійсній мовній практиці, не надаючи пріоритету термінології, опрацьованій Комісією зі збагачення французької мови. Проте такі офіційно схвалені терміни слугують за одне з вагомих лексикографічних джерел, а їхнє відображення в словниках засвідчує важливість процесів формального термінотворення та фактично розширює лексичну базу й варіативність французької мови.

На відміну від Франції, чітка офіційна політика в галузі практичного термінотворення з боку українських державних установ фактично відсутня. Так, в Україні діє національний банк стандартизованих науково-технічних термінів, управління яким здійснює державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» [2]. Проте надавані в цьому банку

термінологічні одиниці здебільшого не пов'язані з неологізмами та стандартизують уже усталену лексику. Крім того, такі терміни не є обов'язкові до вживання владними установами чи державними компаніями.

Істотну роль в усталенні питомих моделей термінотворення відіграють державні стандарти України, зокрема згаданий раніше ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять». Затверджені в стандарті правила мають на меті повернення до питомих морфологічних і синтаксичних моделей української мови, які цілеспрямовано викоринювали від 1930-х років, і надають широке коло ґрунтовних рекомендацій. Проте практика користування науковою літературою, словниковими й енциклопедичними виданнями, документами офіційних установ засвідчує часте ігнорування ДСТУ.

Французький досвід термінотворення на сучасному етапі цікавий для України з двох принципових міркувань. По-перше, істотною перевагою французької моделі є якісне координування роботи цілої низки фахових установ, взаємодія між органами, що регламентують питання термінології, правопису, і фаховими галузевими групами. В Україні подібні установи працюють розрізнено, що не дозволяє досягти якісного гармонізування роботи на відповідних напрямках, а також чинить перешкоди в практичному поширенні розроблених рекомендацій.

По-друге, без провадження стійкої та скоординованої мовної політики відбуватиметься подальше поширення чужомовної термінології на зразок *булінг*, *лоукостер* тощо, яка фактично засмічує мову, оскільки не позначає реалій іноземних культур і має повні відповідники в українській мові або усталені давніші запозичення. Вочевидь, передусім ідеться не про політику мовного пуризму з усуненням будь-яких чужих слів, а про послідовне встановлення мовного апарату через відтинання безконтрольно поширюваних сучасних іншомовних елементів. Французька

модель дозволяє створювати офіційне мовне середовище, у якому такі штучні запозичення усуваються, а питомі еквіваленти мають змогу розвиватися й конкурувати з англіцизмами.

Це питання є особливо важливе в Україні, оскільки протистояння запозиченням доцільно поширювати не лише на англіцизми, але й на росіянізми, зафіксовані в лексиконі через штучну політику асимілювання до російської мови. Така діяльність дозволила б посилити сучасні тенденції в правописній царині, де чітко простежуються тенденції щодо поступового повернення до питомих моделей української мови [7, с. 111–112; 8].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Діяльність французьких державних установ у галузі термінотворення спрямована на опрацювання новітніх лексичних одиниць та уніфікування термінології на базі питомих морфологічних і синтаксичних моделей французької мови. Провідним вектором такої діяльності є систематичне протидія іншомовним запозиченням через вироблення автентичних французькомовних відповідників. Ґрунтовна фахова робота відповідних органів дозволяє досягти істотних результатів для усталення французьких термінологічних систем, хоча часто існує досить чіткий поділ ужитку таких термінів серед різних типів користувачів: для офіційних установ французькі еквіваленти є обов'язкові, тимчасом як серед широкого загалу часто продовжують домінувати англіцизми. Використання французького досвіду може бути корисне для українського термінотворення як з погляду організування співпраці фахівців, так і з погляду пріоритизування питомих мовних моделей.

Подальші дослідження доцільно сфокусувати на аналізі набутків Комісії зі збагачення французької мови та Французької академії в спеціальних галузях знань, виявленні конкретних способів адаптування відповідних іншомовних лексичних одиниць. Цікавим видається також порівняльне дослідження французького та українського термінотворення в історичній перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гейко Т. М. Шляхи збагачення мов у глобалізованому світі (на прикладі запозичень у французькій мові). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія*. 2012. № 45. С. 45–47.
2. Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості». Національний банк стандартизованих науково-технічних термінів. URL: <http://uas.org.ua/ua/bank-danih/natsionalniy-bank-terminiv/> (дата звернення: 02.04.2019).
3. ДСТУ 3966:2009. Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять. [На заміну ДСТУ 3966–2000; чинний від 2009 10 30]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2003. 48 с.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1994 № 80731 X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 21.03.2019).
5. Нагорна А. Ю. Вплив англіцизмів та американізмів на сучасну українську мову. *Український смисл*. 2016. № 1. С. 291–299.
6. Подворна Л. А., Кондратенко М. В. Англійські запозичення у французькій мові, їх характер та класифікація. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2015. Вип. 1. С. 413–421.

7. Приймак Д. М. Проект Українського правопису 2018 р. як актуалізація традиційних правописних норм: нагальність змін та проблематика. *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. 2018. Том 20. № 2. С. 110–118. URL: https://kyivdictionary.com/static/articles/Pryimak_2018_Visnyk_KNLU_Fil_Pravopys2018.pdf (дата звернення: 03.04.2019).
8. Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. Порівняння чинного Українського правопису та проекту Українського правопису 2018 р. Київ, 2018. URL: <https://kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/pravopys/> (дата звернення: 03.04.2019).
9. Словник української мови у 20 томах / Український мовно-інформаційний фонд НАН України. URL: <http://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0> (дата звернення: 26.03.2019).
10. Décret n°96602 du 3 juillet 1996 relatif à l'enrichissement de la langue française. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000378502> (дата звернення: 24.02.2019).
11. FranceTerme. URL: <http://www.culture.fr/franceterme> (дата звернення: 14.03.2019).
12. JORF n°0300 du 27 décembre 2009 page 22537. Texte n° 70. Vocabulaire des télécommunications (liste de termes, expressions et définitions adoptés). NOR: CTNX0927355X. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000021530617> (дата звернення: 22.03.2019).
13. Larousse. Dictionnaires de français. URL: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais> (дата звернення: 29.03.2019).
14. Le Grand Robert de la langue française. URL: <https://gr.bvdep.com/robert.asp> (дата звернення: 29.03.2019).
15. Légifrance. Le service public de la diffusion du droit. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/rechTexte.do?reprise=true&page=1> (дата звернення: 03.03.2019).
16. Loi n°94 665 du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue française. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000005616341&dateTexte=vig> (дата звернення: 21.02.2019).
17. Rapport annuel 2016 de la Commission d'enrichissement de la langue française. URL: http://www.culture.gouv.fr/content/download/179339/1971405/version/2/file/rapport_CELF_2016_mise%20en%20ligne.pdf (дата звернення: 21.02.2019).
18. Rapport annuel 2017 de la Commission d'enrichissement de la langue française. URL: http://www.culture.gouv.fr/content/download/210387/2218089/version/1/file/Rapport_CELF_2017_web_sp.pdf (дата звернення: 21.02.2019).

REFERENCES

1. Heiko, T. M. (2012). Shliakhy zbahachennia mov u hlobalizovanomu sviti (na prykladi zapozychen u frantsuzkii movi) [Ways of Enrichment of Languages in a Globalised World (A Study of Loanwords in the French Language)]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Inozemna filolohiia*, № 45, 45-47 [in Ukrainian].
2. Derzhavne pidpriemstvo "Ukrainskyi naukovo-doslidnyi i navchalnyi tsentr problem standartyzatsii, sertyfikatsii ta yakosti". (n. d.). *Natsionalnyi bank standartyzovanykh naukovo-tekhnichnykh terminiv* [National Bank of Standardised Scientific and Technical Terms]. Uziato z: <http://uas.org.ua/ua/bank-danih/natsionalniy-bank-terminiv/> [in Ukrainian].
3. DSTU 3966:2009. *Terminolohichna robota. Zasady i pravyla rozroblennia standartiv na terminy ta vyznachennia poniat* [State Standard of Ukraine 3966:2009. Terminological Work. Principles and Rules of Developing Standards for Terms and Concept Definitions]. (2010). Київ: Держспоживстандарт України [in Ukrainian].
4. *Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia vid 07.12.1994 № 80731-X* [Code of Ukraine on Administrative Offences № 80731 X dated December 7, 1994]. (1994). Uziato z: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> [in Ukrainian].
5. Nahorna, A. Yu. (2016). Vplyv anhlytsyzmiv ta amerykanizmiv na suchasnu ukrainsku movu [Impact of Anglicisms and Americanisms on the Ukrainian Language]. *Ukrainskyi smysl*, № 1, 291-299 [in Ukrainian].
6. Podvorna, L. A. y Kondratenko, M. V. (2015). Anhlyiski zapozychennia u frantsuzkii movi, yikh kharakter ta klasyfikatsiia [English Loanwords in the French Language, Their Nature and Classification]. *Ekonomichna stratehiia i perspektyvy rozvytku sfery torhivli ta posluh, vyp. 1*, 413-421 [in Ukrainian].
7. Pryimak, D. M. (2018). Proekt Ukrainskoho pravopysu 2018 r. yak aktualizatsiia tradytsiinykh pravopysnykh norm: nahalnist zmin ta problematyka [2018 Draft Ukrainian Orthography as an Attempt of Actualisation of Traditional Orthographic Rules: Urgency of Changes and Issues]. *Visnyk KNLU. Serii Filolohiia, tom 20, № 2*, 110-118. Uziato z: https://kyivdictionary.com/static/articles/Pryimak_2018_Visnyk_KNLU_Fil_Pravopys2018.pdf [in Ukrainian].
8. Pryimak, D. M., Tomilenko, O. V. y Kovalchuk, Z. Yu. (2018). *Porivniannia chynnoho Ukrainskoho pravopysu ta proektu Ukrainskoho pravopysu 2018 r.* [Comparison of the Ukrainian Orthography in Force and the 2018 Draft Ukrainian Orthography]. Kyiv. Uziato z: <https://kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/pravopys/> [in Ukrainian].
9. Ukrainskyi movno-informatsiinyi fond NAN Ukrainy. (n. d.). *Slovyk ukrainskoi movy u 20 tomakh* [Ukrainian Language Dictionary in 20 Volumes]. Uziato z: <http://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0> [in Ukrainian].
10. Décret n°96 602 du 3 juillet 1996 relatif à l'enrichissement de la langue française. (1996). Répéré dans: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000378502>.
11. FranceTerme. (2019). Répéré dans: <http://www.culture.fr/franceterme>.
12. JORF n°0300 du 27 décembre 2009 page 22537. Texte n° 70. Vocabulaire des télécommunications (liste de termes, expressions et définitions adoptés). NOR: CTNX0927355X. (2009). Répéré dans: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000021530617>.

13. Larousse. *Dictionnaires de français*. (s. d.) Répéré dans: <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais>

14. *Le Grand Robert de la langue française*. (s. d.) Répéré dans: <https://gr.bvdep.com/robert.asp>

15. *Légifrance. Le service public de la diffusion du droit*. (2019). Répéré dans: <https://www.legifrance.gouv.fr/rechTexte.do?reprise=true&page=1>

16. *Loi n°94 665 du 4 août 1994 relative à l'emploi de la langue française*. (1994). Répéré dans: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000005616341&dateTexte=vig>

17. Commission d'enrichissement de la langue française. (2017). *Rapport annuel 2016 de la Commission d'enrichissement de la langue française*. Répéré dans: http://www.culture.gouv.fr/content/download/179339/1971405/version/2/file/rapport_CELF_2016_mise%20en%20ligne.pdf

18. Commission d'enrichissement de la langue française. (2018). *Rapport annuel 2017 de la Commission d'enrichissement de la langue française*. Répéré dans: http://www.culture.gouv.fr/content/download/210387/2218089/version/1/file/Rapport_CELF_2017_web_sp.pdf

STRUGGLE AGAINST LOANWORDS IN THE TERMINOLOGICAL POLICIES OF CONTEMPORARY FRANCE: EXPERIENCE FOR UKRAINE

Pryimak Dmytro Mykhailovych

PhD Student at Professor O. M. Morokhovsky Department of English Philology

and Philosophy of Language,

Kyiv National Linguistic University

73 Velyka Vasylkivska St., Kyiv, Ukraine

The article analyses the specifics of French terminological policies from the perspective of struggle against loanwords and highlights the opportunities of adopting the French experience in Ukraine.

The official terminological policies in present-day France are based on close cooperation between a number of specialist institutions in the field of linguistic issues and in particular sectors of industry and science. This combined effort allows achieving considerable results in terms of the development of national terminology. A major role in such processes is played by the Commission for the Enrichment of the French Language (Commission d'enrichissement de la langue française).

One of the Commission's essential foci is to propose genuine French equivalents to substitute loanwords, namely newly created terms coming from the English language and already being used widely by the population. The terms offered by specialists belong to various fields, thus ensuring a stimulus to balanced and multidirectional development of the language based on authentic morphological and syntactic models. The terminology developed is mandatory for public bodies. The French authorities thus counteract Anglicisms and other borrowed terms, creating or proposing national equivalents instead.

The results of the responsible institutions' terminological work not always enjoy popularity among the public, as people often tend to favour loanwords. Nonetheless, the creation of a competitive environment and the opportunities guaranteed for the formation of original French terms represent a significant achievement.

The French experience is important for Ukraine. The Ukrainian language policies do not address sufficiently the issues of national terminology. Public bodies adhere to their own vision, often spreading unjustified internationalisms. Moreover, the Ukrainian terminological systems remain excessively penetrated with Russian terms. In these conditions, the elaboration of state policies directed to the development of an own and authentic terminological apparatus is destined to stabilise the genuine Ukrainian terminological models in the long term.

Key words: *terminology, terminological policies, neologisms, loanwords, France, Ukraine, language policies.*